

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.204/2009/5.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Bihariné Dr. Kiss Katalin (4024 Debrecen, Kossuth u. 21. I/8.) ügyvéd által képviselt felperes neve, címe felperesnek - a Dr. Szabó István (4024 Debrecen, Iparkamara u. 12. fszt. 2.) ügyvéd által képviselt alperes neve, címe alperes ellen kölcsön megfizetése iránt indított perében a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 5.P.20.885/2008/14. számú ítélete ellen a felperes által 15. sorszám alatt előterjesztett és 16. sorszám alatt indokolt fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a bíróság a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 150 000 (Egyszázötvenezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak külön felhívásra 480 000 (Négyszáznyolcvanezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s :

2004. november 1. napján elhalálozott **T. T.**. Az örökhagyó jogutódja a felperes és a perben nem álló **Dr. T. Gy.** (3216/Kjő./54/2006/6. számú hagyatékátadó végzés).

Az alperes egy 2001. április 16. napján kelt okiratban elismerte, hogy kölcsön jogcímén átvett az örökhagyótól 1 500 000 forintot, amelyet 2001. május 2. napjáig volt köteles visszafizetni azzal, hogy a visszafizetéssel egyidejűleg a nyilatkozat megsemmisítésére kerül sor.

2001. szeptember 7. napján a felek között újabb kölcsönszerződés jött létre, melyben rögzítést nyert, hogy „baráti kölcsönként” az alperes átvett 6 500 000 forintot, melyet 2001. november 10. napjáig volt köteles visszafizetni azzal, hogy a visszafizetéssel egyidejűleg a nyilatkozat megsemmisítésére kerül sor.

2004. január 29. napján a felek ismét megállapodást kötöttek 5 000 000 forint kölcsön tárgyában, ennek a visszafizetési határideje három hónap, de legkésőbb 2004. április 30. napja volt az alperes részéről. Késedelem esetére a jegybanki alapkamat kétszeresének

megfizetését kötötték ki, egyúttal megállapodtak, hogy az alperes tulajdonát képező (**D. város, Cs. u. ...** szám alatti) ingatlanra a hitelező jogosult jelzálogjogot, valamint elidegenítési- és terhelési tilalmat feljegyeztetni. A szerződés szövegezésével ellentétben ténylegesen nem járt el ügyvéd annak megkötésénél, tanúként az alperessel baráti és üzleti kapcsolatban álló **E. F.** írta alá.

2004. novemberében a felek a d.-i I. úti benzinkútnál - amelyet az ekkor már az elhunyt **T. T.** jogutódja, a felperes üzemeltetett - egyeztettek a kölcsön tárgyában.

2007. október 1. napján **Dr. T. Gy.**, mint engedményező és a felperes, mint engedményes között engedményezési szerződés jött létre, melynek tárgya az örökhagyó által az alperesnek 2001-ben nyújtott, összesen 8 000 000 forint kölcsön volt. Ugyanezen a napon a felperes felszólította az alperest a fenti összeg és késedelmi kamatai megfizetésére.

A felperes kereseti kérelmében 8 000 000 forint és annak 2004. november 1. napjától számított törvényes késedelmi kamata, valamint perköltség - a jogi képviselő ÁFA-val növelt munkadíja - megfizetésére kérte kötelezni az alperest, keresetét a 2001. április 16. és szeptember 1. napján kelt kölcsönszerződésekre alapította.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte. Védekezéséért elsősorban a tartozás teljesítésére hivatkozott, másodsorban pedig elévülési kifogást terjesztett elő.

Előadta, hogy kifejezetten régi és baráti kapcsolatban állt az örökhagyóval, számos üzleti kapcsolat jött létre közöttük, melynek során kölcsönösen hiteleztek is egymásnak. Számos ügyletük nem került dokumentálásra. Segítették egymás üzleti ügyeit is, melynek során a kölcsön visszafizetése nem kamat, hanem profit formájában történt. Kifejtette, hogy 2000-2001 táján 4-5 alkalommal - esetenként változó összegben - az örökhagyó valóban kölcsönöket nyújtott neki, ezeket azonban visszafizette. Erről okiratot nem készített. Miután az alperes egészségi állapota megrendült, az örökhagyó szorgalmazta, hogy számoljanak el arra hivatkozással, hogy az alperes még csak a tőkét fizette vissza. 2004-ben - az alperes májusi szívműtété előtt - 10 000 000 forintot fizetett meg az örökhagyó részére, mely a korábban megfizetett tőketartozásra eső profitrészesedés és kamat ellenértéke volt.

Ezen pénzmozgásról sem készült okirat a baráti kapcsolatra tekintettel. Az átadásnál fia, illetve üzlettársa és barátja, **E. F.** volt jelen, akivel üzleti kapcsolatban állt és 3 500 000 forint kölcsönt nyújtott a részére, hogy a 10 000 000 forint összeget visszafizethesse.

Az örökhagyó halála után 3-4 héttel valóban sor került a felperes által üzemeltetett benzinkútnál egy találkozóra, ahol tisztázták, hogy valamennyi tartozását - még az örökhagyó életében - rendezte.

Utalt arra, hogy amennyiben a kölcsönt nem fizette volna vissza, **T. T.** jogi útra terelte volna az ügyet, illetve bejegyeztette volna a jelzálogjogot az ingatlanára, amelyre nem került sor.

Az alperesi ellenkérelem kapcsán a felperes előadta, hogy követelése nem évült el, tekintettel arra, hogy 2004. november végén az általa üzemeltetett benzinkútnál az alperes tartozása fennállását 10 000 000 forintban elismerte és vállalta, hogy azt egy éven belül megfizeti a felperes részére. A határidő lejártát követően azért nem fordult bírósághoz, mert nem rendelkezett bizonyítékokkal. Emellett az örökhagyó egyéb adósaival szemben folytatott perek kapcsán pszichés probléma alakult ki nála, egyszerre két pert pedig nem tudott volna idegileg elviselni.

Annak igazolására, hogy a per tárgyát képező két kölcsönt követően is volt ügylete az alperesnek az örökhagyóval, hivatkozott az iratok között 4/F/1. sorszám alatt található okiratra. Csupán az örökhagyó iratainak ismételt áttekintése után, 2007. augusztusában lelte fel a jelen perbeli követelése alapját képező kölcsönszerződéseket.

Utóbb módosított nyilatkozatában elismerte, hogy már korábban is tudott a kölcsönökről, tekintettel arra, hogy jelen volt a pénz átadásánál is. A kereseti kérelméhez csatolt - valamint az alperesnek peren kívül megküldött és tanúk aláírását nem tartalmazó - szerződésekkel szemben annak eredeti, tárgyaláson bemutatott példányán szereplő aláírásokat azzal magyarázta, hogy úgy gondolta, ezek feltüntetése nélkül a bíróság azt nem fogja elfogadni.

Az elsőfokú bíróság - széleskörű bizonyítási eljárás lefolytatását követően - ítéletében a felperes keresetét elutasította és kötelezte az alperes javára perköltség megfizetésére.

Indokolásában kifejtette, hogy a perben a bizonyítási kötelezettség a felperest terhelte a kölcsönügyletek létrejötte és tartalma tekintetében, illetve az alperes elévülési kifogására tekintettel az elévülés megszakadására és nyugvására alapot adó körülmények vonatkozásában. Az alperesnek pedig azt kellett igazolnia, hogy tartozása rendezésre került.

Mivel a felperes bírói kérdést követően is a 2001-ben kelt kölcsönszerződésekre alapította igényét, a bizonyítás szabályait az elsőfokú bíróságnak ezen szerződések tekintetében kellett alkalmaznia.

Az elsőfokú bíróság elsősorban azért találta alaptalannak a felperesi keresetet, mert a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként megállapítást nyert - függetlenül attól, hogy a felperesi vagy az alperesi állítást fogadja el a bíróság - hogy 2004-ben a felek között fennálló tartozások novációjára került sor, melynek eredményeként a korábbi tartozások jogcímétől részben függetlenített, összegétől és esedékességétől eltérő fizetési kötelezettség került meghatározásra. Ebből következően a felperes a korábbi ügyletekre alapozottan igényt nem érvényesíthet.

Másodsorban kifejtette az elsőfokú bíróság, hogy amennyiben mégis akként foglalna állást, hogy a felek között nem jött létre 2004-ben megállapodás, abban az esetben az alperes elévülési kifogására tekintettel állapítható meg a felperesi kereset alaptalansága. Az általános öt éves elévülési határidő ugyanis eltelt a kölcsönszerződésekben foglalt lejárat időpontjához képest, a nyugvásra okot adó körülmények vizsgálata körében pedig

kifejtette, hogy a Ptk. 326. § (2) bekezdésében foglalt menthető ok nem volt a perben feltárható. Ebben a körben az elsőfokú bíróság a felperes terhére értékelte egymásnak ellentmondó előadásait. Nem értékelte menthető okként a kölcsönszerződés megtalálásának időpontját (2007. augusztusa), amely a felperes passzivitásának volt köszönhető. A felperes tanúvallomásahoz képest házastársa ezt az időpontot 2006. nyarán jelölte meg. Utóbbi időponthoz képest az elévülés nyugvására okot adó körülmény megszűnésétől számított egy éves igényérvényesítési határidő eltelt, ezért a felperes követelése elévült. Kitért az elsőfokú bíróság a felperesnek az okiratok megtalálására vonatkozó körülményekkel kapcsolatosan tett, egymásnak ellentmondó nyilatkozataira. Szintén nem tartotta megállapíthatónak a felperes megbetegedésére történő hivatkozását, mint menthető okot, mivel egy több éven át tartó perben személyesen vett részt a tárgyalásokon.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását, az alperes kereset szerinti marasztalását kérte. Fellebbezését azzal indokolta, hogy a 2001-ben kelt két kölcsönszerződés olyan rendelkezést tartalmaz, miszerint „a visszafizetésekor ezen nyilatkozatot megsemmisítjük”. Mivel a nyilatkozatok megsemmisítésére nem került sor, így azok tanúsítják, hogy a kölcsönösszeg visszafizetésére nem került sor. A felperes nem az egyezségben meghatározott követelést kívánta érvényesíteni, nem arra alapította a keresetét. A felperes 2006. decemberétől pszichiátriai kezelés alatt állt, ebben a helyzetben pedig nem volt tőle elvárható, hogy az elhunyt iratainak a felkutatását elvégezze. Évekig nem volt abban az állapotban, hogy az örökgyógy lakásába belépjen. A kölcsönszerződés megtalálására vonatkozó felperesi állítással kapcsolatban pedig a jegyzőkönyvekben található, a felperes házastársa által előadott téves dátumokra hivatkozott annak alátámasztására, hogy a tanú nem emlékszik a pontos évszámokra. Álláspontja szerint egyértelmű, hogy a felperes menthető okból nem volt abban a helyzetben, hogy igényét érvényesítse, ezért az elévülés nyugvása következett be.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helyben hagyását kérte, annak helyes indokainál fogva. Álláspontja szerint a felperes 2001-ben kelt kölcsönszerződésre hivatkozva az alperesi elévülési kifogásra tekintettel igényt nem érvényesíthet. Elévülés nyugvását, illetve félbeszakadását megalapozó tények nem voltak megállapíthatók a felperes javára. A felperes arra történő hivatkozását, miszerint házastársa összekeverte a dátumokat, nem tartotta elfogadhatónak, mivel jelentős összegű kölcsön a per tárgya, az összeg átadásánál pedig állításuk szerint mindketten jelen voltak. A felperes egészségi állapotát illetően az elsőfokú bíróság indokolásában kifejtettekre utalt, miszerint egy másik peres eljárásban személyesen vett részt a tárgyalásokon. Emellett a felperes által az eljárás során csatolt bizonyítékok hitelességét vitatta, mivel az alperes részére megküldött szerződésekkel ellentétben a bírósághoz becsatolt példányok a felperes és annak házastársa, mint tanú aláírását is tartalmazták. Utalt ezzel kapcsolatban a felperes által 2008. szeptember 24. napján benyújtott kölcsönszerződésre, mely az adós neve alatt olyan személyi igazolványszámot tüntetett fel, melyet a hatóság 2008. január 4. napján állított ki, viszont a kölcsönszerződés dátuma 2004. január 29. Végül leszögezte, hogy tartozása nem áll fenn, mivel azokat még az örökgyógy életében rendezte.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el és a felperes fellebbezését alaptalannak találta.

Az elsőfokú bíróság az ítéleti döntéshez szükséges mértékben a bizonyítási eljárást lefolytatta, a megállapított tényállással csak részben értett egyet az ítélet tábla.

A Pp. 164. §-ának (1) bekezdése a perben a bizonyítás terhét arra a félre hárítja, akinek érdekében áll, hogy a bíróság valamely körülményt valóban fogadjon el. Ezért a kölcsönügylet létrejöttét, tartalmát, valamint az elévülés nyugtvását a felperesnek, míg azt, hogy tartozása rendezésre került, az alperesnek kellett igazolnia.

Annak bizonyítása a felperest terhelte, hogy a felek között 2004. novemberében olyan tartalmú megállapodásra került sor, melyben a fennálló tartozásokat összegezve (10 000 000 forint összegben meghatározva) a korábbi kötelek helyébe lépő módosított lejáráttal határozták meg. Ennek a bizonyítási kötelezettségének a felperes sikerrel az alábbiak miatt nem tudott eleget tenni. Az érdektelennek nem tekinthető **M. J.** (felperes veje) úgy nyilatkozott, hogy a megbeszélésen a felperes, az alperes, ő és **T. J.** volt jelen. A néhai „notesz”-be eszközölt feljegyzéseit látta, az alperes tartozása nem volt kérdéses, a felek 10 000 000 forint visszafizetésében állapodtak meg (6. sorszámú jegyzőkönyv).

T. J. úgy nyilatkozott, hogy a felperes, az alperes, valamint az alperessel egy férfi volt jelen, arra nem emlékezett, hogy **M. J.** ott volt-e (6. sorszámú jegyzőkönyv). A 9. sorszámú jegyzőkönyvben azt nyilatkozta, hogy emlékezete szerint a felperes találta ki és mondta ki, hogy neki 10 000 000 forint kell, mert a néhai sarát ennyivel tudja rendezni. Ő is úgy nyilatkozott, hogy csak a néhai által vezetett „notesz”-ből lehetett tudni, hogy pontosan mennyi volt az alperes tartozása.

E. F. tanú (9. sorszámú jegyzőkönyv) úgy nyilatkozott, hogy a megbeszélésen a felperes, az alperes, ő és **T. J.** tanúk voltak jelen. E megbeszélésen csak az hangzott el, hogy az alperes közölte a felperessel, hogy rendezte a néhai felé fennálló tartozását 10 000 000 forint összeg kifizetésével.

A felperes a 9. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben úgy nyilatkozott, hogy a tartozások nyilvántartására szolgáló „notesz”-t felmutatni nem kívánja, a 14. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben úgy nyilatkozott, hogy nincsen „notesz”.

A per adataiból az megállapítható volt, hogy **T. J.** tanú részére is folyósított a néhai kölcsönöket. Ezt a tanú sem vitatta, arra hivatkozott, hogy **T. T.** halálának időpontjában kölcsöntartozása nem állt fenn. A „notesz”-be eszközölt bejegyzéseknek a tanú érdektelenségének megállapíthatósága szempontjából lett volna jelentősége, de annak bíróság elé tárását a felperes megtagadta annak ellenére, hogy az általa bejelentett tanúk is arra hivatkoztak, hogy az volt a legmegbízhatóbb nyilvántartás.

M. J. tanú a rokon kapcsolat miatt érdektelennek nem volt tekinthető, jelenlétét a megállapodásnál a felperes részéről bejelentett másik tanú sem igazolta, ezért az ítélet tábla e körben a Pp. 206. §-a (1) bekezdése alapján felülmérlegelte az elsőfokú bíróság által megállapított bizonyítás eredményét és új tényállásként azt állapította meg, hogy a felek között 2004. novemberében nem jött létre megállapodás (EBH 2006.1526.).

A fentiekből következően tehát az alperes elévülési kifogására tekintettel helyesen rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy elsődlegesen az elévülés kérdésében kellett állást foglalnia. Az elsőfokú bíróságnak az ebben a körben kifejtett álláspontját az ítélet tábla maradéktalanul osztotta, az indokolásban kifejtettek szerint sem az elévülés nyugvására alapot adó körülmény nem volt feltárható, sem az elévülés megszakadása nem következett be. A felperes a fellebbezésében erre vonatkozóan új előadást nem tett, ezért az ítélet tábla a tényállásbeli módosítással az elsőfokú bíróság ítéletét az elévülés bekövetkezése körében kifejtett indokolásával egyetértve a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helyben hagyta.

A sikertelenül fellebbező felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes javára másodfokú perköltség megfizetésére - a Pp. 217. § (1) bekezdése szerinti teljesítési határidővel - melynek összegét az ítélet tábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. §-ában írtak alapján határozta meg.

A felperes illetékfeljegyzési jog kedvezményében részesült, fellebbezése sikertelensége miatt az Itv. 74. §-a szerint alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. § (3) bekezdése alapján köteles az államnak külön felhívásra fellebbezési eljárási illetéket megfizetni.

D e b r e c e n, 2009. október 7. napján

Dr. Urhegyi Béla sk. a tanács elnöke, Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. előadó bíró,
Szilágyiné Dr. Karsai Andrea sk. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -